

Huomioita Rauman pitäjän Soukaisten, Vasaraisten, Tarvolan, Nihattulan ja Kollan kylien hiidenkiukaista kesällä 1941. Liitteenä valokuvalevyt 13272/5. Kartta Rauman kaupungin historia I:ssä.

Kesäkuussa 1941 olin virkamatkallani Varsinais-Suomeen ja Satakuntaan muutaman päivän ajan tilaisuudessa tarkastamaan hiidenkiukaita muutamissa Rauman pitäjän kylissä. Työ muodostui lehtori V. Högmanin näistä muinaisjäänöksistä v. 1891 tekemän oivallisen luettelon tietojen tarkistamiseksi ja niiden "nykyaikaistamiseksi". Joitakin valokuvia myös otettiin. Juuri käynnissä olevan liikekannallepanon vuoksi oli oppaiden saanti vaikeaa, eikä kaivauksia voinut työvoiman puutteessa edes ajatellakaan. Seuraavassa mainitsen Högmanin kertomuksen sivunumeron ja siihen tehtävät lisäykset ja huomautukset.

Soukaisten kylä. Opas: Aarne Soukainen.
=====

Högman s. 18.

Varustanvuori kuuluu nykyään kokonaisuudessaan Juhan taloon (= Isotalo, omistaja Hjalmar Williams. Paikalla en käynyt.

Högman s. 19.

Koko Isosuo ja Isosuon kallio kuuluu nykyään Rauman maalaiskunnalle. "Forsmanin torppa" on itsenäistynyt Niemenmaa-nimisenä (omistajan nimi on Arvonon, ent. Forsman). - Raunio Isosuon kalliolla on tallella, mutta arkkulatomuksen keskellä on kokonaan hävitetty, ja suuri kuoppa ulottuu sen kohdalla kallioon saakka. Sensiijaan on Högmanin

mainitsema tielatomus hiidenkiukaan päässä hyvin säilynyt. Kuten valokuvista levyt 13272/3 selviää, on se tehty reunustamalla n. metrin levyinen, lähes 6 metriä pitkä ala kallionpintaa kiviriveillä. Rivien sisäreunat on tehty suoriksi, joten tie on säännöllinen. Kiviä on enimmäkseen vain yhdessä kerroksessa, mutta joskus 2-3 päällekkäin. Tie lähtee raunion kaakkoiskulmasta suoraan etelään päin. Mahdotonta on sanoa onko se kiukaan kanssa samanaikainen.

Högman s. 20.

"Nestorin talo" on Nestor Soukaisten, nykyään Jalmar Soukaisten. Sydänmaan rökkiöillä en käynyt.

Högman s. 21.

Kaikki Suurenniemen kallion rökkiöt kuuluvat nykyään Ruoholan tilaan (omistaja Aarne Soukainen). Löysimme omistajan kanssa 8, muille emme osanneet.

Saluksenmaan kaksi rauniota sensijaan ovat edelleen Heikin (omistaja Jalmar Soukainen) maalla.

Högman s. 26.

"Matin talo" on nykyään Mattila (omist. Lauri Mattila. Högmanin aikana se on kuulunut Isotaloon.

Vasaraisten kylä.

=====

Högman s. 28.

Handlan talo = Hannulan talo (lyhennys). Hannulan rauniot ovat aivan talon vieressä, Vasaraisista Kodisjoelle vievän tien varressa, kalliolla. Taloa on vanhoina aikoina nimitetty Karhun Kuljuksi, mikä nimi esiintyy venäläisessä topografikartassakin.

Högman s. 30.

Isotalon omistaja on v:sta 1941 Kalle Tamila. Isotalo on tilannimenä kirjoissa, mutta taloa sanotaan Heikiksi.

Isonniityn kallion raunio on aivan Kodisjoen tien varressa,

Vasaraisista päin tultaessa tien oikealla puolella, 9 km:n pylvään kohdalla, n. 50-60 metriä tiestä. Opas J.V.Vikman.

Högman s. 32.

Kestilän taloa pitää Uudentalon poika Selim Uusitalo. Leilsuon kallion tutkitut ja uudelleen kasatut rauniot ovat paikallaan. Opas J.V.Vikman.

Högman s. 37.

Vahalan talon Kylmäkorven kalliolla mainitut kolme rauniota kuuluvat nykyään Kustaa Kylänpään talon maahan. Oppaana Laurin tl. isäntä, Johan Lauri.

Högman s. 41.

5 ensinmainittua rauniota Kylmäkorven kalliolla on Laurin isännän ilmoituksen mukaan maalla, joka nykyään kuuluu Uusitalolle (omistaja Lauri Sainio). Muut ovat edelleen Laurin tl. alueella.

Högman s. 43.

Rauniota Uudentalon maalla Vähäjärven eteläpuolella ei enää ollut. Vanhan emännän mukaan se kaikei oli ollut nykyisten peltotilkkujen paikalla, jotka viimeisten 50 vuoden kuluessa on raivattu talon ja rannan väliin; nuori emäntä sensijaan väitti sen olleen rantalehtoon kaivetun AIV rehukuopan paikalla.

Nihattula. Opas Viljo Kaskisto.

=====

Högman s. 46.

Kaskiston talon omistaa Viljam Kauppi. - Riihivainionmäen yhdestä (kolmannelta) rauniosta on aikanaan ajettu paljon kiviä Nihattulan kartanon navettarakennuksen betoniperustukseen. Muut ovat ehjinä, myöskin pisin.

"Pruukin vuoren" rauniota emme löytäneet.

Högman s. 48.

Vainio-Sunila = Kaskiston tl.

Högman s. 49.

Yli-Sunin talo on nykyään koulutila ja Rauman maalaiskunnan omistama.

Högman s. 50.

Manolaisniityt ovat Ison Kunnaraisen järven luoteispuolella. Rauvaisten talo on hajonnut 9 osaan, ja Manolaisniityt kuuluvat Lehtolan taloon. Raunioilla en käynyt.

Högman

Tarvola. Opas Juho Valtonen.
=====

Högman s. 55.

Mattilan talo on seurakunnan virkatalo. Se alue, jossa raunio sijaitsee, on pika-asutusta varten lohkaistulla maalla.

Kolla. Opas K.J.Simula.
=====

Högman s. 56.

Simulan talon rauniot Rapajärven pohjoispuolella tallella. Kuva on Högmanin kolmanneksi mainitsema, levy 13274.

Högman s. 57.

Kollan talon maat nyt kahtena, jotapaitsi Rauman kaupunki- ja maalaiskunnalla on yhteisesti suuri osa metsämaata. Raunio "Kaskiston luhdasta itään" on viimeainitulla alueella.

Högman s. 65.

Kylä-Heinilän talo on nykyään Rauman maalaiskunnan. Kaupinvuoren luoteinen hiidenkiuas vaokuvattiin (levy 13275). Kallio on Raumalta päin tullessa oikealla kädellä aivan tien ((Rauman - Lapin maantien) varressa, kahdeksannen kilometripylvään kohdalla.

Helsingissä 25. p:nä elokuuta 1941.

Ella Kuivikoski

l. 13272.

Hiidenkiva Tsosun kalliolla (Rauman maalaiskunnan maalla) ja sen kaakkoiskulmasta lähtevä tie. Valok. etelästä päin

l. 13273.

Sama kiva ja tie lähempää, niinkään etelästä päin.

l. 13274.

Hiidenkiuas Kollan kl. Simulan
talon maalla Rapajärven N-puolella.
Valok. W:stä päin.

l. 13275.

Hiidenkiuas Kollan kl. Kaupin-
vuorella.